

Beebide teater pakub pooleaastastele vajalikku kunstikogemust

Beebiteater ei tähenda, et esinejad oleksid imikud. Esinevad ikka professionaalid, beebid on need, keda oodatakse etendusi vaatama.

Möödunud nädalal toimus kolmepäevane laste- ja noorteteatrile keskendunud festival NAKS. Konkurentsituult noorim sihtrühm oli Leedu Dansema teatri lavastusel „Meadow” ehk „Aas”. Sinna oodati (mõistagi vanemate saatel) 6-18 kuu vanuseid lapsi. Pärast etendust oli huvilistel võimalik osaleda ka loengul/vestlusringis, mis käsitles beebiteatrit ja mille eestvedaja oli Dansema koreograaf Birute Baneviciute. Kuivõrd Eestis on beebiteater mõnes mõttes veel lapsekingades, siis võiks teema vastu huvi jaguda. Tõsi, nõnda uudseks seda kontseptsiooni meil ehk siiski ei peeta nagu mõnes naaberriigis, mille esindajate sõnul tuleb nii mõnigi kord selgitada, et ei, beebiteater ei tähenda, et imikud esineksid. Esinevad ikka professionaalid, beebid on need, keda oodatakse etendusi vaatama.

Näiteks rahvusooperi Estonia korraldatavad beebikontserdid on populaarsed nii Eestis kui ka teatri välisreisidel. Sinna on oodatud mõnekuused kuni kolmeaastased lapsed. Samuti on NUKU teatri mõne lavastuse puhul peetud silmas kõige nooremaid teatritvaatajaid. Näiteks „Nutude salajutud” (autor ja lavastaja Maria Usk, lavastus oli ühtlasi möödunud aasta NAKS-i kavas) on mõeldud sihtrühmale alates kümnendast elukuust. Veel võib esile tuua ühe- kuni kaheaastastele mõeldud „Vurrvurr, vurrkanni” ja kolmekuni viieaastastele mängitava „Tsuhh, tsuuh, tsuhhi” (mõlema autor ja lavastaja on Helle Laas).

Tänavusel NAKS-il nähtud 40-minutine tantsulavastus „Meadow” ehk „Aas”, mille on lavastanud Leedu teater Dansema, on mõeldud poolekuni pooleteiseaastastele lastele. Laval on tantsijanna Giedre Subotinaite, kes tegutseb erekollasel laval keset erisuguseid värvilisi objekte: pehmeid palle ja riideturusid, kangast viinamarjakobaraid. Publik istub lava neljas servas. Koreograafia on vaid vähesel määral fikseeritud, sest peamine on beebidega suhtlemine.

Leedu beebilavastus

Lastel on lubatud igal ajal lavale tulla, vanemad ei pea neid paigal hoidma. See polegi beebidele mõeldud tantsuetenduse ajal eriti võimalik ega ka vajalik, sest lavastus mängibki kineetilisele empaatiale. Tantsijanna suhtleb lastega ja pakub laval olevate esemete kaudu neile võimalusi kaasa lüüa. Vanemate peamine mure on vaadata, et järeltulev põlvkond ei põrutaks lavalt eemale ülejäänud (küllap samuti uut ja põnevat) ruumi avastama.

Nähtud etenduses osales algusest peale agaralt üks laps, ent lõpuks tatsasid teisedki lavale toimivas kaasa lööma. Värviline maailm ühes tantsijanna ning eri materjalide ja objektidega tundus lavastuse sihtrühma paeluvat. Oma mõnusa atmosfääri poolt andis see meeldiva kogemuse ka täiskasvanud festivalipublikule. Ei maksa unustada: lapsed võivad ju sihtrühm olla, aga imikud ja maimikud ei tule teatrisse üksi.

„Aas” esietendus tänavu veebruaris, ent Dansema tantsuteater on väikelastele teinud lavastusi alates 2012. aastast. Nende „Puzzle” oli Birute Baneviciūte sõnul esimene ühe- kuni kolmeaastastele mõeldud lavastus Leedus. Ühtlasi olid nad kodumaal ühed esimesed, kes hakkasid oma plakatitele sihtrühma vanust märkima. Varem märgiti selle asemel pigem „lastelavastus”. See sõna võib aga tähendada enam-vähem mida tahes. Ent pole vist üllatus, et eri vanuses laste viis maailma mõista ja huvid erinevad. Näiteks alla kaheaastased lapsed üldiselt veel ei räägi ja selles vanuses ei pruugi neil konkreetse narratiivi ja metafooridega olla palju peale hakata.

Harida tuleb lapsevanemaid

Vanuserühma kitsendamine ei tee piisava hulga publiku meelitamist ülemäära lihtsaks, ent etendajatele on oluline, et iga laps saaks tähelepanu. Baneviciūte tõi esile, et Leedus mõnikord küsitakse, miks on vaja beebi koha eest maksta. (Leedus maksavad Dansema beebietenduste piletid suuremates linnades umbes kuus eurot, väiksemates asulates kaks-kolm eurot.)

Peamised argumendid on nähtavasti „Nad ei saa ju aru” ja „Nad ei vaja ju eraldi kohta”. Aga teatrit ei tehta istekohtadele, vaid lastele. Suure osa kulutusi kannab õigupoolest riik, selle toeta maksimaalselt 50 inimesele mängitavaid lavastusi rahva ette tuua ei saaks.

Pealegi ei tähenda see, et beebid ei oska end verbaalselt väljendada, et nad ei mõistaks. Lavastuste üks eesmärke on pakkuda lastele võimalust tulla tavapärasest erinevasse keskkonda ja kogeda midagi uut ja tavatut, et laiendada kogemuste välja. Laps vajab emotsionaalseks arenguks igal juhul võimalust end proovile panna. Ent sellised etendused on olulised ka vanematele, kes näevad, kuidas nende lapsed uutele (kunsti)kogemustele reageerivad.

Lapse iga reaktsioon on õige

Etendajate sõnul tuleks enim harida just lapsevanemaid, keda nad sageli näevad lastele hinnanguid andmas. Kui etenduse ajal pakub tantsija väikelapsele palli ja laps seda vastu ei võta, kipuvad vanemad mõnikord hiljem vabandama: muidu käitub beebi küll korralikult ja on väga aktiivne! Ausõna! Ehk arvatakse, justkui teeks laps midagi valesti, kui ta otsustab kaasa mängimise asemel

toimuvat jälgida. Kuid etendajad ei taotle seda, et lapsed kõigega, mis laval välja pakutakse, tingimata kaasa tuleksid.

Beebi ei pea oskama teatris õiget moodi käituda. Sellist õiget viisi ei ole olemas. Mis seal salata, vähemasti on elus üks ajajärk, kus pole reegleid ja saab tõesti südamerahus kaasa minna sellega, mis iganes enim huvitab. Teinekord leiavad vanemad saalis vaikselt paigal istunud lapsed hoopis kodus nähtut matkimas.

Niisiis ei peaks eeldama ega soovima, et kõik väikelapsed käituksid ühtmoodi, küll aga on igal juhul hea pakkuda eri mooduseid, kuidas neid lõbusas vormis arendada. ●

NOORED KRIITIKUD

NAKS-i noortežürii

Teist aastat järjest vaatas kõiki NAKS-i festivali etendusi peamiselt gümnaasiuminoortest koosnev žürii, kes andis nähtule igal õhtul ka tagasisidet. Festivali viimasel arutelul auhindas noortežürii neile enim korda läinud lavastusi, mis olid Eesti Draamateatri „Lohe needus“, ZUGA tantsijate „2 + 2 = 22“ ning VAT teatri ja TÜ VKA koostöölavastus „Dekameron“.

FESTIVAL

NAKS 2019, festival noorele teatrivaatajale

30. oktoobrist 1. novembrini Tallinna eri mängupaikades

"Lastel on lubatud igal ajal lavale tulla, vanemad ei pea neid paigal hoidma. See polegi eriti võimalik."

Tantsulavastuses „Aas“ pakub tantsijanna väikestele lastele võimalust toimuvast kaasa lüüa, mida Tallinna etenduse lõpuks peaaegu kõik lapsed meelsasti kasutasid.

Keiu Virro

Sarnased uudised

[Beebide teater pakub pooleaastastele vajalikku kunstikogemust \(97%\)](#)

epl.delfi.ee 06.11.2019